

”Pieni kiinalainen vuosi” - Kiinan kielen opetuksen aloittaminen Jyväskylän lukioissa

Eveliina Salomaa

Jyväskylän lukioissa alkaa kiinan kielen opetus keväällä 2012, kunhan sopiva opettaja löytyy. Kiinan kielen opetuksen aloittamista Jyväskylän lukioissa on ollut ajamassa Cygnaeus-lukion rehtori Ari Pokka, jota haastattelin asian tiimoilta. Pokka kertoi, että kiinan kielen opetuksesta on puhuttu jo vuosista 2005 ja 2006 alkaen, mutta hanke toteutui vasta nyt, sillä aiemmin siihen ei ole ollut varaa. Kiinan kielen ja sen opetuksen lisäksi keskustelimme haastattelun aikana Jyväskylän lukioissa tehtävistä kielivalinnoista sekä lukioiden tulevaisuuden näkymistä.

Idea kiinan opetuksesta lähti Pokan mukaan alkujaan siitä, että ”vanhoja” kieliä valitaan lukioissa yllättävän vähän, ja koska suomalainen kielivaranto voisi kaivata laajennusta Aasiaan päin. Kiinan kielen merkitys on Pokasta tärkeä niin tiettyjen elinkeinoelämän alojen, kuin myös opiskelijoiden jatko-opintojen ja uran kannalta. Syyt kiinan kielen tuomiseen Jyväskylän lukioihin ovat siis hyvin pragmaattisia eikä taustalta löydy Pokan sanoin ”suurta kulttuuri ajatusta”. Miksi kuitenkin päädyttiin juuri kiinan kieleen, eikä esimerkiksi nuorten suosiossa olevaan japaniin? Pokka kertoo, että itse asiassa kumpaakin kieltä on harkittu, mutta nyt lähdetään liikkeelle kiinan kielellä – voihan olla että se avaa tietä myös japanin opetukselle.

”Kiinan kielen opetusohjelma voisi olla jotakin muuta kuin perinteinen lukion vieraan kielen opetussuunnitelma”

Kiinan kielen saattaminen lukio-opetukseen ei ole kuitenkaan ollut täysin ongelmatonta. Haastatteluhetkellä toukokuussa ei ollut vielä tiedossa kuka kiinaa tulee opettamaan tai mistä opettaja löytyy. Jyväskylän yliopiston kielikeskuksen kanssa on kuitenkin ollut puhetta opetusjärjestelyistä ja mahdollisuudesta käyttää yhteistä opettajaa. Haasteena onkin löytää kiinan opettaja, joka osaisi myös suomea, sillä heitä ei Pokan tietämän mukaan ole monia. Kiinan opettaminen lukiossa englanniksi onkin todennäköistä ja voisi onnistua mikäli opettaja on sopiva. Opetukseen tarvittavaa materiaalia saadaan Kiinan lähetystön sekä muiden Suomen Kiina-instituuttien ja opettajan kautta. Pokka kertoo, että Kiinan lähetystöstä on myös kerrottu, että he ovat mielellään tukemassa kiinan kielen opetusta Jyväskylässä. Opetussuunnitelmaa ei kiinan opetukselle ole, joten sen tekee tuleva kiinan kielen opettaja. Pokan mukaan kiinan kielen opetusohjelma voisi olla jotakin muuta kuin perinteinen lukion vieraan kielen opetussuunnitelma. Toiveena olisi tehdä hieman erilainen opetussuunnitelma, joka painottuisi käytännön kielitaitoon ja antaisi halun kiinnostua kiinan kielestä. Pokan mukaan lukiolla olisi myös halua sitoa Jyväskylässä Kiinan parissa toimivat ihmiset mukaan opetukseen ja luoda kiinan kielen, kulttuurin ja talouselämän kurssi. Tarkoituksena on siis opettaa kiinaa

perinteisestä mallista poiketen, minkä mahdollistaa muun muassa se, etteivät ylioppilastutkinnon aiheuttamat paineet ja vaatimukset ole läsnä kiinan opetuksessa.

Vaikka käytännön järjestelyt kiinan kielen opetuksen suhteen ovat vielä auki, kaavailuja tulevaisuuden varalle Pokalla kuitenkin on. Mikäli ensimmäisen kurssin opetus ja järjestäminen onnistuu, tullaan kursseja järjestämään lisäkin. Tulevaisuudessa voisi hyvin syntyä tarve 1-3 kurssille ja kiinalla voisi olla potentiaalia kehittyä B2-kieleksi. Pokka pohtii myös, miksei kiinaa joskus voisi kirjoittaa ylioppilastutkinnossakin, sillä nykyään voi kirjoittaa esimerkiksi portugalin kielen. Tosin jos kiina liitetään ylioppilastutkintoon, tulisi opetussuunnitelma olemaan jotain ihan muuta kuin mitä nyt on kaavailtu. Pokka kertoo että kielikeskuksen kanssa on myös mietitty, voisivatko lukiossa kiinan opinnot aloittaneet oppilaat mahdollisesti hyödyntää myös kielikeskuksen kiinan kulttuurin ja kielen luentoja. Myös yhteistyö muiden lukioden kanssa voisi tulevaisuudessa olla mahdollista. Yhteistyömahdollisuuksien hyödyntäminen olisikin Pokasta oleellista kiinan kielen opetuksen yhteydessä. Pokan mukaan lisäarvoa opetukselle toisivat myös tapahtumat, joissa ihmiset, jotka ovat asuneet tai tehneet työtä Kiinassa, vierailisivat kouluissa kertomassa kielen merkityksestä, mahdollisuuksista ja maan kulttuurista. Tällainen yhteistyö ja tapahtumat motivoisivat hyvin opiskelijoita, sekä houkuttelisivat uusia kiinan kielen opiskelijoita.

Opiskelijat vaikuttavatkin olevan kiinnostuneita kiinan kielestä, sillä 120 opiskelijaa valitsi alkujaan kiinan kielen kurssin. Pokka kertoo että nyt ollaan muodostamassa kaksi kiinan kielen alkeis-ryhmää ja molempiin tulee noin 30 opiskelijaa. Toinen ryhmä aloitetaan Cygnaeuksella ja toinen Lyseolla, sillä näistä lukioista oli eniten kiinan kielen valinneita opiskelijoita. Kiinan kieli onkin ollut tarjolla kaikille Jyväskylän lukiolaisille ja ryhmät koostuvat siten eri lukioden oppilaista. Kiinan kielen valinneita ei ole vielä tarkemmin analysoitu, vaikka sukupuolijakauman tarkastelu voisikin kertoa kiinnostaako kiinan kieli myös niitä poikia, jotka eivät vieraita kieliä yleensä valitse. Pokka uskoo, että he, jotka aloittavat kiinan kielen opinnot Jyväskylän lukioissa ensi syksynä, tulevat olemaan Suomen ensimmäisiä kiinan kielen osaajia, joita jatkossa varmasti tarvitaan esimerkiksi kiinan kielen opettajina. Pokka kuitenkin myöntää myös, ettei ”näillä meidän kursseilla mitään kiina maistereita tehdä”, mutta alku on hyvä.

”Nyt käydään sellaista hassua keskustelua siitä mikä on se maailman tärkein kieli ja se ei yhtään paranna kielten opiskelun kokonaistilannetta”

Pokka ei usko, että kiinan kielen lisääminen kurssitarjontimeen tulee vaikuttamaan muiden kielten valintoihin, sillä muiden kielten tilanne on laajalti niin Jyväskylässä kuin muuallakin Suomessa keho. Vanhoja kieliä, kuten saksaa ja ranskaa, valitaan enää vähän kun taas espanjan kieli on saavuttanut laajalti suosiota lukioissa. Pokka pohtii kielten vertailua toisiinsa ja sanoo, että käynnissä oleva keskustelu maailman tärkeimmästä kielestä ei paranna mitenkään kielten opiskelun kokonaistilannetta. Pokan ratkaisuehdotus helpottamaan kielikeskustelua olisikin asettaa englannin kieli kansalaistaidoksi ja täten kolmanneksi kotimaiseksi niin, ettei englannin kielen opiskelusta tarvitsisi enää erikseen keskustella. Pokka kertoo, että Jyväskylässä eri kieltä opiskelevien ryhmiä muodostuu lukiotasolla vain muutamia tai yksittäisiä yhtä kieltä kohden. Esimerkiksi B2-venäjää opiskelevista saatiin viimeksi vain yksi ryhmä kokoon koko Jyväskylän alueella. Haasteena kielten opetuksessa Pokka näkee lukioon tulevat pojat, sillä tällä hetkellä Pokan mielestä korkeakoulutus ja kielivaranto kohdistuvat naiseen. Pokka pohtii, voisiko kiinan kieli olla poikien juttu, vai sittenkin osa sitä isoa kieliperhettä, jonka hyvin pohjakoulunsa käyneet nuoret naiset ottavat omakseen. Pokka miettii myös mahdollisuutta tuottaa lukiossaan kiinan kielen taitoisia, tulevia insinöörejä, sillä Cygnaeus painottaa luonnontieteitä ja matematiikkaa. Kielten opiskelu ei Pokan mukaan näyttäydä opiskelijoille tarpeellisenä vielä lukiossa, vaan tarve huomataan usein vasta työelämässä, jolloin harmittavaa mikäli lukiossa ei lukenut enemmän kieliä. Nyt kun avataan kielenopetusta ja keskustelua uusiin suuntiin, voi vanhoillekin kielille avautua Pokan mielestä uutta tilaa.

Pokka näkee, että kiinan kielen opetus juuri Jyväskylässä on aiheellista, sillä Metso sijaitsee Jyväskylässä ja

toimii vahvana linkkinä Kiinaan ja siellä tehtävään kauppaan. Pokka kertoo, että Metsosta yritetään saada lukioille kumppani ja sitä kautta suomalaista Kiina-tietoutta lukioon. Tällainen yhteistyö nivoisi kielen ja kulttuurin opiskelun sekä arkielämän hyvin yhteen. Yhteistyö toisi myös hyvin esiin kiinan kielen yhteyden työelämään ja lisäisi lukion työelämäyhteyksiä. Pokka uskoo, että samalla tavalla kuin venäjän kielen opiskelu on hyödyllistä työelämän kannalta, on kiinan kielelläkin varmasti merkitystä työllistymisen näkökulmasta. Kiinan kielen taito osoittaa Pokan mielestä kiinnostusta uusiin asioihin sekä kielten opiskeluun. Paikalliskielen vähäinkin osaaminen Kiinassa on Pokan mukaan Aasian markkinoilla myös huomattava etu.

”Ajatuksena on rakentaa ensi vuonna pieni kiinalainen vuosi opetuksen ympärille niin, että koulu tukee kielen opetusta mahdollisimman paljon”

Haastattelun lopulla Pokka pohtii vielä tulevaisuutta ja sitä, kuinka varmaan tullaan näkemään kiinan tulo kielten opetukseen muuallakin lukiossa. Kiinan opetuksen tulevaisuus Jyväskylässä on nyt todella paljon kiinni siitä kuka kieltä tulee opettamaan ja millainen opettaja on. Pokka kaavailee, että jo kolmen vuoden sisällä voitaisiin tehdä ensimmäinen Kiina-Suomi -opiskelijavaihto tai -projekti, sillä kieli avaa loistavat mahdollisuudet kansainväliseen yhteistyöhön. Pokka kertoo, että ajatuksena on rakentaa ensi lukuvuonna pieni kiinalainen vuosi opetuksen ympärille niin, että koulu tukee kielen opetusta mahdollisimman paljon. Lukioiden tulevaisuuden Pokka näkee muutoinkin kansainvälisenä ja kertoo, että Jyväskylän lukioiden tulevaisuuden tavoitteena on se, että jokainen lukiolainen tekisi kansainvälisen vaihdon lukion aikana. Kiinan kielen opetus onkin harppaus kohti yhä kansainvälisempää lukiota.

Kursivoidut lainaukset haastattelusta.

Kirjoittaja on Kielikoulutuspolitiikan verkoston kesäharjoittelija ja englannin kielen opiskelija Jyväskylän yliopistossa.